

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное
учреждение
«Центр развития ребенка-детский сад №1 «Сардаана»
МР «Хангаласский улус»

Уруьуйга (кляксография)
аьа5ас дьарык конспега

Темата: «Кыьынны тыа5а айан»

Бэлэмнээтэ «Чуораанчык » орто
саастаах оболор сылдыар
болохторун иитээччитэ:
Васильева Л.В

Покровскай 2020с.

Сыала-соруга:

- 1.О5олор онорон корор , айар дьобурдарын,фантазияларын сайыннары.
- 2.О5олор трубочканнан урэн урууьуйдуурга уорэммиттэрин чинэтии.
- 3.О5олор илиилэрин кыра былчыннарын сайыннары
- 4.Уорэппит оннорун хатылатыы
- 5.О5олор сибээстээх саналарын сайыннары

Тутгар тэриллэр: гуашь, уулаах стаканнар, кисточкалар, кисточка уурап подставкалар,салфеткалар, коктейль трубочкалара, клеенкалар, А-5 кумаа5ы лиистэрэ,хаппыыста,моркуоп оонньуурдар,муот бочуонага,туораахтар,балык,шкатулка,хаар кьи –оонньуур,
Демонстрационнай материал-мольбертка иитээччи урууьуйдаабыт бэлэм урууьуйа ыйанан турар

Дьарык барыыта:

Бытааччы:О5олоор,бугун биьиги ыалдьыттардаахпыт.Дорооболоьобут!
»Утуо сарсыарданнан!»

О5олоор,билигин ханнык дьыл кэмэй?Саамай соп,кыьын.

Биьиги хантан биллибитий кыьын кэлбитин?(хаар туспут,тымныы буолбут)

О5олоор,хаар хайда5ый?(тымныы,сымна5ас,хаачыр5ас)

Мастар билигин тугунан буруллэн туралларый?(хаарынан)

Хаар туох туьалаа5ый мастарга?(Сылааьы биэрэр,тонорбот)

Кыьын туьунан биьиги хобоон билэбит дуо о5олоор?

О5олоор ,хобооммутун аа5ыа5ын эрэ!(туран аа5аллар)

Таьырдьа тымныйбыт.

Кыьыммыт дьэ кэлбит

О5олор мустаммыт

Сырылыы барыахпыт.

Халыннык таннаммыт

Салааска соьуохпут

Хаарынан бырахса

Иллээхтик оонньуохпут.

Иитээччи: Маладьаастар!Наьаа да учугэйдик аахтыгыт!О5олоор, ааммытын ким эрэ тонсуйар.Истэ5ит?

-Оо,биьиехэ Хаар кьи кэлбит!Дорообо,Хаар кьи!Аптаах шкатулка а5албыт.Тыый то5о бэрдэй,учугэйэй!Арыян коруобун эрэ.

Оо ,иьигэр сурук баар эбит.Чуораанчык болох о5олоругар диэн аадырыстаммыт эбит.Ол кимнээ5ий ,о5олоор?Биьиги! Аа5абын.

Сурук ис хобооно

О5олоор,бу биьиги хара тыа кыыллара эьиехэ сурук суруйан ыьтан эрэбит.Манна ойуур са5атыгар биир со5отох масчаан баар ,кини тонон титирии бо5о турар.Хаар сонун эьэ о5олоро мэниктии сылдьан масчааны дэлби хамсатан сиргэ туьэрэн кэбиспиттэр.Ону эьиги эрэ кэлэн быьыаатаххытына быьыыыгыт.Кордоьобут ,комолоьун!Суолу Хаар кьи сирдиэ5э. Куутэбит!

Тиинчээн, Куобахчаан, Сабылчаан уонна Эьэчээн.

Иитээччи: Оо, дьэ сурдээх дьыала буолбут. Ол хаар сонун кэппэтэбинэ, масчаан иинэн-хатан хаалар буоллаба дии. Масчааны быыыы барабыт дуо оболоор?

Оболор: Барабыт!

Иитээччи: Оччобуна оболоор, кыыларга кэии ильдэ барабыт дуо?

- Бу хаппыстаны уонна моркуобу кимиэхэ ильдэбит? (куобахха)

- Туораахтар кимиэхэ? (тиинчээннэ)

- Балыгы кимиэхэ? (Сабылчаанна)

- Муоту кимиэхэ? (Эьэчээннэ)

- Хаары кимиэхэ ильдэбит? (Масчаанна)

- Биьиги кэиилэрбититтэн кыылчааннар уонна масчаан тоьо эрэ уорэллэр

Иитээччи: Маннык танаастаах былаачыйаннан табырдыа суурэн хаалабыт дуо, оболоор? (Суох, таннабыт)

- Тоьо таннабытый? (Кыьын буолан тымныы буолбут)

- Таннаабын эрэ оболоор, Бастаан тугу кэтэбит? (оболор этэллэр)

- Ойуурга барыахпыт иннинэ оболоор, ойуурга сылдыар быраабылалары санаабын эрээ!

Ойуурга биьиги хайдах сылдыахтаахпытый? (чуумпутук)

Хаабыгыахтаахпыт, ырыа ыллахтаахпыт дуо улаханлык? (суох).

Мастары алдыахтаахпыт дуо? (суох)

Кыылары ургутуохтээхпит дуо? (суох)

- Оболоор, оруобуна сопко эттигит, биьиги ойуурга чуумпутук, кими да аймаабакка сылдыахтаахпыт!

- Оттон ойуурга тугунан барабыт, тыа барыта киьи хаампат хаара буолуо дии! Арба аптаах шкатулка субэ биэрэрэ буолаарай?

- Оо комус буукубаларынан суруллубут сурук булан ылым.

Аабабын.

Хаар урдунэн сындыыстана суурэбит

Икки буолан куотуа ооннуубут! Таабырын эбит оболоор! Тугуй таайыта? (Оболор: хайыбар)

Иитээччи: Маладыастар! Таабырыны таайдыбыт! Ол аата биьиги хайыбарынан айанныыр буоллубут быылаах! Оо, кырдык дааны хайыбар бобону ышпыттар эбит кыылчааннар, кэтэбит оболор, хайыбардары.

Хаар киьибит суолбутун сирдиэбэ, бардыбыт!

- Оболоор, оттон бу ким дьэтигэр тийэн кэллибит?

Тсс, эьэчээн утуйа сытар, айдаарбаппыт, мэьэйдээбэппит. Кини кыьыны супту утуйар уонна саас халлаан сыллыдабына биирдэ турар.

Эьэчээн дьэтин аатын ким билэр? (арбах)

- Эьэчээн хайдах оннообуй? Кэьиибитин-муоппутун манна хаалларыабын, саас утуйан турдабына эьэчээн тоьо эрэ уорэр, корбутэ арай- муот турар. Наьаа учугэй!

Оболоор, салгы айанныбыт!

Иитээччи: - Оболоор, оттон бу ким дьэтигэр тийэн кэллибит? (Тиинчээн)

-Тиинчээн ,дорообо!Тиинчээн,биьиги эьиги суруккутун тутан ,соботох масчааны быьыыы баран иьэбит, эйиэхэ кэьиибитин туораахтары а5аллыбыт.

-О5олоор,Тиинчээн хайдах онноо5уй?Уордэ да кэьиибитигэр?

Салгыы айанныа5ын ,о5олоор!

-О5олоор,оттон бу ким дьиэтигэр тийэн кэллибит?

Саьылчаан.Саьылчаан **дорообо!**Саьылчаан,биьиги эйиэхэ кэьиибитин а5аллыбыт.О5олоор туох кэьиилээхпитий биьиги?(балык)САбылчаан балыгы наьаа собулуур,ону биьиги остуоруйалартан билэбит.Ханнык остуоруйа5а саьыл уонна балык туьунан кэпсэнэрий?Саьылчаан хайдах онноо5уй?

- О5олоор,оттон бу ким дьиэтигэр тийэн кэллибит?(Куобах)

Куобахчаан дорообо!Эйиэхэ кэьиибитин а5аллыбыт.Туох кэьиилээхпитий о5олоор?(Моркуоп уонна хаппыыста)Куобах хайдах онноо5уй?

Иитээччи:О5олоор,Наьаа учугэйдик кьыынны ойуурга сырыттыбыт дии.Кыратык сылайдыбыт.Бу тугуй о5олоор?(уу)

-Туох буолбутуй уубут?(тонмут)

-Маладьыастар!Биьиги муус урдугэр турдубут уонна хамсаныылары онорон сылаабытын таьаарыа5ын!

Куобах курдук ойдубут 1 2 3

Саьыл курдук ункуулээн ыллыбыт

Тиинчээн курдук эриэхэ сиэтибит

Эьэ курдук дьобуннук хаамтыбыт

Иитээччи:

Чэ ,доботтоор,салгыы айаннаатыбыт!

Хайа ,о5олоор бу тугуй?(Мас)Маспытыгар дьэ тийэн кэллибит!

Маспыт туга суох этэй?(Хаара)

Хаар суоба маска тугунан куьа5аный?(мас тонор)

Кэьиибитин тугу а5аллыбыт?(хаар)

Иитээччи:

Чэ,эрэ о5олоор,а5албыт хаарбытынан маспытын уллуйэн биэриэбин!

Масчаан,тонума-хатыма,

Биьигини уордэ тур!

-О5олоор,маспыт соботох туран чункуйар эбит.Киниэхэ биьиги доботтору буларбыт буоллар чункуйуо суох этэ .Толкуйдуо5ун эрээ, хайдах гынан доботтору булабытый?Уруьуйдуохха соп эбит масчаанна доботтору !Бу маннык маьы уруьуйдуоххутун ба5арабыт дуо?(Мольбертка мас ойуутун кордоробун)

-Оччо5о мин остуолбар кэлэн тогуруччу туран корун эрэ,мин маьы хайдах уруьуйдуурбун.Онтон бары бэйэбит уруьуйдуоххут.

-Бастаан мас умнаьын оноробут.Мас умнаьа алларааттан

оноьулар.Кисточканы илитэбин,курэн кьыраасканы кисточканнан эрийэн

ылабын уонна лийим аллараа оттугэр уурабын ,кьырааскам уба5ас

буолуохтаах.Уонна коктейль трубочкатын ылан урэбин уоьээ диэки.Лииспин

эргитэ сылдьан урэбин.Кьырааскабын эбэн биэрэбин,элбэх салаа тахсарын

курдук.Умнаьы онорон буттум, трубочканы остуолга уурдум.

Кисточканы ууга сууидум, уонна маҕан кырааска ылан маҕым урдугэр хаардары онордум. Кисточканы сууидум уонна кисточка уурап поставкаҕа уурабын. Уруууй бэлэм буолла.

Оҕолоор, миэстэлэргитигэр баран олорун! Остуолга эыги иннигитигэр хаар кыырпахтара сыталлар. Илиибитигэр уурдубут!

Хаар кыырпаҕын ыламмын

Тогурутэ оонньоотум

Уонна урэн кэбистим. (Оҕолор бары урэллэр)

Оҕолоор, остуолга олордубут. барыгытыгар халлаан куох онноох лиис, трубочка, кисточка, кырааска, уу баар.

Санатабын, кисточканы ус тарбахпытынан тутатыт, тимир кытыы урдунэн. (Улэ барытын санатыыы)

Иитээччи: Чэ эрэ оҕолоор, маспытын бары онордубут! Билигин кыратык тарбахтарбытын сынньата туьуоҕун эрэ!

Уруууйдыут бэрдэ

Тарбахчааным сылайбыт

Бу курдук, бу курдук

Тарбахпын мускуйуом

Бу курдук, бу курдук

Бу курдук, бу курдук

Тарбахпын хамсатыам.

Сылайбыта ааыаҕа

Уруууйун салгыаҕа.

Иитээччи:

Олоробут, уруууйбутун ситэрэбит! Кисточкабытын илитэбит, маҕан кырааскаҕа угабыт, уонна маспыт урдунэн хаар оноробут. Мас урдугэр хаар онорон баран маспыт анныгар эмиэ оноруохха соп.

Чэ, эрэ оҕолоор, миэхэ кэлин эрэ. Уруууйдарбыт куура тустуннэр. Хаар туьалаах дуо, оҕолоор? Туох туьалааҕый? (маҕы тонорбот)

Хаар туьунан хобооммутун ааҕыаҕын эрэ

Хаар хаар тустэ

Кырса туутун ыста.

Хаар, хаар тус-тус!

Кырса туутун ыс-ыс!

Уруууйдаргытын баран аҕалын, оҕолоор! Маспыт таьыгар баар доскаҕа ыйыахха. Маспыт соботохсуйбат буолар мантан ыла.

Рефлексия

Оҕолоор, биьиги бугун ханна сырыттыбыт, тугу кордубут?

Кимиэхэ комолостубут?

Тугу уруууйдаатыбыт?

Тугунан уруууйдаатыбыт?

Бугунну дьарыктан тугу ордук собулээтигит?

Чэ, оҕолоор бугунну уруууй дьарыга буттэ, бары наьаа кыьаллан улэлээтигит, маладьыастар!

